

BREUS D'ALTAFULLA AL SETMANARI PANADÉS / PENEDÈS (MARÇ 1971 - AGOST 1974)

Francesc Blanc Canyelles

*A l'Isidre Virgili i Pons
—per les seves converses i mitologies—*

A l'apartat *Noticiario* de la secció *Vida de la comarca*, al setmanari oficial del Règim, sempre imprès per José Esteva al llavors carrer Juan Álvarez 13 de Vilafranca, en el decurs d'un trienni, l'actualitat altafullenca fou reflectida en breus notícies que ens ha plagut de reproduir —en bona part, traduïdes al català— per bé que, en el cas dels literaris articles dedicats a Tamarit i al castell en reproduïm —escanejades— les exactes versions originals; tampoc renunciem a transcriure l'estil retòric periodístic del moment.

Les aportem com a primers materials dins la recuperació del nostre passat prou immediat, que caldrà completar amb l'ampliació —des de les actes municipals, al llavors *Diario Español*— de cadascun dels petits o grans esdeveniments que a manera de retalls miscel·làcis ens forneix la present recerca preliminar. Quan m'ha plagut he afegit alguna dada o comentari alleugeridors de l'exposició.

La petita troballa demostra la vigència de la tradicional adscripció d'Altafulla dins l'àmbit del Gran Penedès històric, com prou bé ens demostra un recuperat article que en fixa els límits historicistes i és reblat per la inclosió d'Altafulla dins el seguit de viles i pobles del Fitxer Penedesenc (sí, en català; al *Penedès* del 26 de maig de 1973). Aleshores sumàvem 749 habitants, i érem descrits en aquesta situació orogràfica: “Vora el mar, a 52 metres d'altitud, a 16 kms. del seu cap de partit (la capital del Baix Penedès, El Vendrell), a l'esquerra del riu Gaià i comunicat amb la carretera de Barcelona a Tarragona (340)”. S'hi esmentava l'estació de ferrocarril de la L 53 amb el nom d'Altafu-

lla-Tamarit; produïem cereals, garrofes i avellanes; amb festa major per sant Martí, ermita a sant Antoni, “aont té lloc un aplec per Pasqua de Resurrecció” (sic). “La típica tradició de les bruixes” no podia faltar com el tret singular del folklore d’Altafulla.

La millor imatge demostrativa de l’Altafulla penedesenca s’escau a la portada del dissabte 19 de juny de 1971, on se’ns presenta el tàndem monumental vertebrat per la façana de la capella de Sant Joan, al rovell de l’ou de la capitalenca Vilafranca, aparellada amb la del castell de Tamarit, el límit meridional ponentí del Penedès històric. Som en la imminència de la nit més curta de l’any, el solstici d’estiu i s’escau l’associació Sant Joan-estiu / Tamarit, fitades en la monumentalitat nostrada, d’una herència prou conservada, reconstruïda i completa mercès a l’ideari estètic de la Renaixença i el Modernisme catalans.

PANADÉS

semanario de información de Vilafranca y su comarca—

Año XXXI - Núm. 1346
VILAFRANCA DEL PANADES, sábado 19 de junio de 1971
(Diciembre: 8 1970-1980)

Edm. Ed. Catalana de Premsa — Director: Alfonso Cuatrecasas — Redacción e Imprenta: Plaza Juan Álvarez, 23 — Administración: Calle Sordo, 26. Tel. 500025

Fachada de la capella de San Juan, emplazada al punto más elevado de nuestra villa y que fué restaurada por la Diputación en 1939.

SAN JUAN

Como primera jornada festiva de la estación veraniega, antes de que los días empiecen a ser más cortos, nos llega cada año la festividad de San Juan Bautista; un Santo de gran popularidad y devoción en nuestras latitudes, y escasas son las familias en que alguien no lleva este nombre.

Vilafranca posee una Capilla, verdadera joya mezcla del románico, gótico y barroco, dedicada a San Juan y construida en el siglo XIV, donde en estos días, como es tradicional, se celebra la Novena al Santo y el día 24 su fiesta.

TAMARIT

Uno de los Castillos más antiguos de la provincia tarragonense, con sus singulares playas las conocidas en verano.

EL VERANO

La Tierra está en el colapso de verano, es decir, en la posición en que para nuestras latitudes el día es más largo y la noche más breve.

El día 21 termina la primavera y empieza el verano, la se tucida de los calores.

Y, como que puede parecer rara a muchos en esta estación, cuando más calos hacen, es cuando la Tierra está más lejos del Sol. Y es que no es la proximidad o la lejanía de la Tierra al Sol lo que es causa de las estaciones, sino la inclinación con que los rayos solares caen sobre nosotros.

En verano, cuando más alto está el Sol en el cielo, estando más verticalmente con sus rayos. Por eso el calor es grande.

Y a medida que el Sol va elevándose, menos sobre el horizonte, los rayos caen más oblicuamente y el calor disminuye.

A les escadusseres, però ressenyables, notícies històriques de la secció *Vida de la Comarca*, Altafulla és el primer dels pobles penedesencs que sant Antoni Mª Claret hi va predicar: “ALTAFULLA.- Hi va predicar una missió a les darreries de setembre del 1846. Fou la primera de la segona campanya al Camp de Tarragona. D’allí va anar a Torredembarra”. Altafulla encapçala la llista que completen Piera, Santes Creus, Torredembarra, Vilafranca i Vilanova. L'autor de la nota, tot un Eufemià Fort i Cogul.

Ja abans, el 27 de novembre de 1971, Altafulla consta entre el conjunt del 16 “principals nuclis de població del Penedès de l’any 1787”: amb 1.724 habitants, en 11è lloc, entre Torredembarra i Piera (1.903 i 1902 h.) i Vilardona (1.428 h.) Les viles més poblades d’aquell mític cens de Floridablanca eren Vilanova (6.161 h.), Igualada (4.925 h.), Vilafranca (3.673 h.) i Sitges (3.495 h.). Tancaven la llista, L’Arboç (1.182 h.), la muntanyenca La Llacuna (1.162 h.) i finalment Sant Sadurn d’Anoia (1.019 h.).

DELIMITACIÓ DEL PENEDÈS HISTÒRIC

L’enumeració d’aquests poblaments de finals del regnat de Carles III ens situa davant del problema de l’abast del definit com el Gran Penedès o Penedès històric (on observem les capitals del Garraf i l’Anoia; les nostres viles del Tarragonès i de l’Alt Camp). Ep! també adonem-nos, emperò, que la predicació del claretí fundador ens situa dins l’àmbit del Camp de Tarragona. Vet ací, la doble pertinença d’Altafulla i la Torre: al Penedès i al Camp de Tarragona, com a poblament d’intersecció, de franja compartida.

A finals de 1971, al Panadés dirigit pel professor de comptabilitat de l’Institut Laboral i falangista de múltiples empentes generoses Alfons Chulvi, a *Vida de la comarca* era reproduït –en el seu català original– les tesis de J. Valero Ribas sobre *Els límits del Penedès*. Autor i criteris boi canònics en el tema.

El primer paràgraf sembla escrit exprés per a nosaltres: “Per la part de Migdia i de Ponent, direm que tota la part esquerra del Gaià, com a ratlla divisòria del Penedès i les altres comarques fronterisses. Comença doncs, a la desembocadura del Gaià en el Mediterrani, a la platja de Botigues de Mar, del municipi d’Altafulla i, seguint sa contracorrent amunt, deixem dintre nostra comarca Altafulla, La Riera, Vespella, Salomó, Rodonyar, Puigtinyós, Vilardona, Aiguamúrcia, Santes Creus, La Pobla, Ordes, Querol, Leger i Santa Perpètua”.

També el Gaià, amb el seu indret de naixença, Sant Magí de la Brufaganya, inicia el límit septentrional, des d’on en línia recta traçada al santuari arribem a la riera de Carme, la fita frontera fins el seu vessament al riu Anoia. Inclou els poblets de Sant Romà (Miralles), Orpi, Carme i Torre de Claramunt, però no la Pobla. Per completar-ne el límit nord, “altra volta podem

imaginar una recta que vagi de la desembocadora de la riera de Carme a l'Anoia, fins a besar les plantes de la nostra catalaníssima muntanya de Montserrat. Piera i Capellades, per lo tant, queden dintre els límits penedesencs”

Els costers de Montserrat fins a trobar el curs del Llobregat on aflueix l'Anoia, a les portes de Martorell marquen el primer tram de la partió llevantina del Penedès històric, inclouent-ne, doncs, “els tres Bruchs, immortals, el poblet de Collbató, la important vila d’Esparraguera i el poble d’Abrera”. Fins a Sitges també són penedesenques Castellví de Ronsanes, Gelida, Santa Eulària, Begues. Remarca Valero i Ribes: “Com es veu, el límit oriental, si no té fonament històric, el té, orogràfic o hidrogràfic”: les escorrenties que van a parar a l'Anoia o a la riera d'Olivella que les aboca al torrent de Canyelles.

Tota la línia de la costa entre Sitges i el Gaià marca la frontera natural marítima penedesenca històrica. Al Penedès de finals de juliol de 1975, en el seu pus bell catalanesc literari, mestre Antoni Sabaté Mill a *La costa penedesenca de cap a cap* ens la retratava de Sitges a Altafulla amb aquests colofó: “Torredembarra, enorme, sense el regust casolà i mariner d’abans. Altafulla, aïllada i guarnida amb el collar de palets de riera de la desembocadura del Gaià”.

DE LES OBRES DE RESTAURACIÓ DE SANT ANTONI AL CINQUANTENARI DEL FUTBOL ALTAFULLENC (1971)

Endinsants en l’enumeració traduïda de cadascuns dels breus, l’encetem quan al Panadès –sempre en dissabte– del 27 de març de 1971 Altafulla s’estrena i en finalitza el noticiari amb aquesta nova: “S’estan acabant les obres de restauració de l’Ermita de Sant Antoni per un nodrit grup d’universitaris barcelonins”. La primera petjada del prevere opusdeista / constructor Mn. Francesc Castellà Manresà de qui acabarem sumant-ne més reflexos periodístics.

El 17 d’abril se’ns fa saber que és a punt d’inaugurar-se, per part de la Renfe, el servei del nou sistema de barreres per al pas a nivell del Camí de Mar –entre cometes reproduït en català– pròxim a l’estació del ferrocarril. Dos mesos més tard, sempre en un sol període sintàctic encabint-ne el text, el corresponsal feia arribar que a l’estiu Altafulla alberga més de cinc mil habitants i, donat l’intens tràfic que regna als carrers, l’Ajuntament muntarà el servei de regular-lo amb agents municipals. Moment per recordar que el primer en fou Manolo Morales, pare de l’ara també agent municipal Immaculada Morales Navarro. A finals d’abril de 1973, ja amb el nom normativitzat de Penedès, se’ns informava de la incorporació de “dos municipales femeninas que se cuidarán de canalizar el tráfico, informar a los numerosos turistas y... recibir algun otro pipopo de cualquier pelmazo”, és a dir de l’esmentada Imma i de Mercè Asencio Sanz, que tornaven a ser notícia a finals de juliol: “Hace más de un mes que el Ayuntamiento ha creado, para mantener y orientar el ambiente

turístico, un servicio de azafatas, guapas ellas, que cumplen a la perfección su cometido”. Als qui ja tenim una edat, ens sona a text manllevat dels NO-DO sempre obligatoris als cinemes com a informació oficial de masses del Règim.

Un més després dins el 1971, gaudim la primera notícia esportiva: el diumenge 10 de juliol s'escaigué un gran esdeveniment esportiu futbolístic –al camp de la Plasticel, és clar, podem afegir– entre els veterans del Barça i de Tarragona, “con gran asistencia de públic”; mereixé dos períodes de text. Arribats a l'agost, aquella primera setmana de 1971 s'estava celebrant la II Setmana del Turisme, “con festejos populares, verbenas y competiciones deportivas”. Dins al mateix agost, altre cop ressó dels camps de treballs universitaris a Altafulla, concretament “41 jóvenes de ambos sexos” del II Camp Internacional Mixte de Treball.

Acabant aquell dens agost, era notícia que al cens agrari local només constés un jove ja que “la mayoría sirven en la industria y en el ramo hotelero”. Aquell isolat pagés jove es diu...

A finals de novembre, des d'Altafulla –i lògicament per les parades de Tamarit de propietaris i pagesos altafullencs– es situava l'anunci que la Unió de Cooperatives de Tarragona, amb les seves corresponents Caixes Rurals, “motor del campo tarraconense” ha posat a disposició dels seus socis un crèdit de 50 milions de pessetes per a retenir-ne la venda d'avellanes esperant-ne que pugin de preu, “dado el exceso de oferta en el mercado internacional”.

Acabem l'any 1971 amb una notícia cultural i una altra d'esportiva: la posada a la venda de la “Història de les bruixes d'Altafulla” (sense esmentar-ne l'autoria d'Antoni Gelabert) i el cinquantenari de la fundació del “Club de futbol local, denominado en 1921 «Club de Fútbol Català d'Altafulla»”.

La primera panoràmica de fets noticiables, d'aquell 1971, havia sumat a Panadés 9 records del passat d'aquella Altafulla del 3/4 de milers d'habitants que en plena temporada d'estiu es multiplicava fins a 5 mil, on el servei al turisme imposava nous reptes municipals i noves activitats lúdiques, on l'agricultura culminava la reculada agreujada pel preu de la collita dels avellaners de les hortes de Tamarit. L'avui com a abandonat futbol monopolitzava l'oferta i la pràctica esportiva. El primer dinamitzador i després manipulador rector no parava d'assumir empreses materials...

DE LA NECESSITAT DE NOUS POUS A UNA PÈSSIMA COLLITA DE RAÏM (1972)

Ja dins el gener, dissabte 15, i amb la nova capaçalera de Penedès, Altafulla figura al Noticiario de la Vida de la comarca, amb una segona referència a mesures municipals per respondre a les necessitats creades “especialment en tiempo estival”, en aquest cas, “para adquirir nuevos pozos de agua potable”,

donat que l'únic pou llavors existent –el de l'Hort del Senyor que és presentat pel d'Hort de la Vila– no podia donar més cabals nous. Hem d'arribar a la publicació del 21 d'abril de 1973 per saber-ne el desenllaç. “El Ayuntamiento ha adquirido en propiedad el manantial del pozo “Els Claus” –és a dir dels Caus– a unos dos kms. de la población con 20 mil litros por hora”.

Al cap d'un mes, consolidant el punt de vista de focalitzar en les notícies vinculades als interessos d'altafullencs de temporada, es bestreu la intenció d'organitzar a principis d'agost una nova setmana festiva. Ep!, però el breu continua esmentant que el Centre d'Iniciatives de Turisme (CIT) organitzador de les setmanes vol “solucionar los problemas del barrio marítimo y mejorar la vigilancia nocturna de las nuevas zonas urbanizadas”.

La corresponsalia

Ha arribat el punt de lligar caps per a formular la hipòtesi sobre la corresponsalia del setmanari vilafranquí oficial: emergeix l'Altafulla del CIT com grup de pressió per tal que els serveis públics municipals atenguin la Nova Altafulla urbanística, promoguda boi en monopoli per Luzymar. Els anomenats “de la Pela” (pel preu pagat als pagesos pel pam de terreny) tenen demostrats vincles amb Vilafranca, tants que la seva seu social és a la capital del Gran Penedès històric, tant que el seu advocat no és d'altre que el mateix periodista i futur director del setmanari José Ballester Bustos; el qual reble el vincle altafullenc-vilafranquí com a lletrat de confiança –i futur administrador de la fundació que en durà en nom i patrimoni– de l'amo de la preciosa casa del pont de Botigues de mar, Mestres Jané.

15 de febrer: Joan Pijuan i Ballesté, enceta alcaldia

Com a segona notícia del Penedès del 19 de febrer de 1972 tenim el reflex d'aquest transcendental fet per a la vida municipal altafullenca, de llavors enllà fins novembre de 1989 ençà: “Tomó posesión, el martes pasado, el nuevo Alcalde don Juan Pijuan Ballesté, persona muy arraigada en la industria turística”. Aquel llavors alcalde de designació governativa, prèviament consultes entre regidors i forces vives, guanyaria per majoria absoluta les tres primeres eleccions municipals –i amb sigles diferents, prou significatives de les adaptacions a pertinences polítiques del període: primer amb el governamental espanyol CC-UCD, del que fou un gran diputat provincial descobridor sincer de la nova pluralitat ideològica; el 1983 en una candidatura independent i ja el 1987 com a cap de llista de la governamental catalana CiU de les majories absolutes del Pujolisme. El breu que reproduïm ens fa endevinar que l'adjectiu “nou” i les qualificacions de “persona arralada” i de la “indústria turística” demostren el caràcter de representant dinamitzador / consolidador

–amb pedigree de genuí– de l’Altafulla residencial i de serveis: un binomi de pertinença i de classe social, de factors psicològics i materials necessaris per guanyar en la competència del mercat polític.

La coral dirigida per Antònia Coscojuela a la trobada de Valls

Hem d’esperar a plena primavera, abril de 1972, per retrobar Altafulla, emmarcada dins les 24 *Notícies* 24 de la *Vida de la Comarca*. Com a la 16^a, dins l’epígraf de corals infantils se’ns rememora la trobada de divuit corals infantils el diumenge 9 a Valls “en jornada lluviosa”. Van aplegar-se fins a 800 veus blanques procedents de Vilafranca (dues), Vilanova, Cubelles, la Múnia, El Vendrell, La Bisbal, Llorenç, l’Arboç, Tarragona, Masllorenç, Alió, Bonastre, Rodonyà, Altafulla, Alforja, Barberà i Valls. L’escenari, el Pavelló esportiu, “presidido por el Arzobispo de Tarragona”. Dada que ens fa dir que també el cant coral a Altafulla rebrosta per impuls del rector i quallà pel mestratge persistent de qui destaquem a l’apartat.

Altafulla canvia a Baix a Mar

Ja directament, el frenesí empresarial de Mn. Francesc Castellà provoca la notícia de principis de juliol: “Dentro del barrio marítimo se va a construir un templo sufragado, en su mayoría de coste, por los feligreses y veraneantes. El presupuesto asciende a cuatro millones de pesetas”. La indústria de les ànimes també volia expandir-se per relligar un bloc social vers l’hegemonia eterna a la terra dels interessos econòmics...

A finals de juliol, també l’Altafulla ubicada a Baix a mar protagonitzava el noticiari, i encapçalant-lo per informar de l’aportació de 200 mil pessetes de la Diputació de Tarragona destinades a noves excavacions de la zona arqueològica dels Munts –entrecomellats com sempre els topònims reproduïts inevitablement en el català vehicular– que és presentada com a “declarada por el Gobierno conjunto histórico-artístico”. No puc estar-me d’aprofitar aquesta notícia cultural per proposar que als Munts els vilafranquins han succeït els romans com a estadants privilegiats d’un pendís obert a la infinitud del mar, a la imaginació creadora... com transcendí en la plàstica Anna Olivella i Ferran o en la locució de Carles Francino, veïns del Munts en les terres urbanitzades per la família del nostre Isidre Virgili, omnipresent en aquesta col·laboració.

Els problemes i les activitats de l’estiu nou i vell

El nou estiu turístic motiva que a mitjans d’agost Penedès denunciés –constructivament és clar i dins del famós “contraste de pareceres”– que “cada día es más peligroso el problema de circulación, en la N 340, por el interior

de la població, al carecer de semàforos, puente ni paso subterráneo”. Restaven apuntades les solucions possibles...

L'estiu tradicional es preocupa per les collites. Així, la setmana següent, tornen a tenir veu els altafullencs pagesos dels avellaners de l'horta de Tàmarit, que “estan temerosos de que el rio Gayá se desborde a causa del espeso cañaveral y maleza que hay en buena parte del lecho y sus márgenes” quan s'acosta la recol·lecció de finals d'agost i setembre. Al 16 de setembre, tornem a encapçalat noticiari seguint-ne els resultats: “En las riberas del Gaià empezó la recolección de la avellana con una cosecha más que regular, preocupándose los agricultores por el precio de las clases, ya que hace tres años que la devaluación del producto ha llegado al 35 por ciento”.

Ja a la tardor, el límit sudponentí del Gaià torna a marèixer atenció, en aquest cas, a causa de les queixes dels caçadors pels efectes de la mixomatosi del conill i “... los insecticidas que usan los agricultores y contaminan la alimentación de las perdices”. Al cap d'una any es repetia la notícia exacta, amb l'afegit “la escasez de liebres es normal ya que no habita las zonas costeras hasta que el frio aprieta fuerte. En resumen, los cazadores predicen la total extinción de las especies en menos de veinte años”.

A finals d'agost de 1972 podem llegir les xifres, segurament del CIT, d'ocupació i origen dels turistes de quan aleshores: “La mayoría son franceses, el 70 por ciento, y en segundo plano, alemanes, el 15 por ciento. Este año se espera superar la cifra del pasado, que alcanzó los 50 mil turistas”. Reproduïm el que s'hi llegeix al Penedès del 29 d'agost.

L'èxit total de la III Setmana de Turisme se'ns fa saber a principis de novembre. Hi és enumerat el programa sencer: “tiro al plato, petanca, tenis de mesa, exhibiciones folklóricas, concierto coral, “colles sardanistes”, Falcons de Vilafranca, programa infantil. Resti evident que abans que els Castellers que ens han retornat la condició de plaça del Pou de gamma extra i de nou, van venir els Falcons de Vilafranca, probablement amb components entre els estadants dels Munts (Noya, Casas, etc)

La notícia primerenca de tardor, tancat l'estiu, per força havia de ser aquella del “primer dia de caza fue desalentadora”; però aquell 21 d'octubre, Altafulla repetia per a recordar-nos que la verema d'aquell 1972 fou “una de las peores que recuerdan nuestros agricultores en los últimos 25 años. La única esperanza que les queda es unos buenos precios, una vez fermentado”.

A l'equador del seguit de fets altafullencs reflectits a Penedès podem assegurar que al substrat històric de pertinença a la vella Vegueria de Vilafranca també s'hi afegeix el vincle –amb la Senyora Vila– de Luzymar, dels residents de segona vivenda, dels costums agraris amb la mantinguda atracció de la gran Vila-mercat, i de la vinguda del ric folklore mantingut per la Més Típica de les festes majors.

LA ZONA ARQUEOLÒGICA DELS MUNTS, DE BELLES ARTS A PATRIMONI (1973)

Una segona i tercera notícia dels progressos en la posada en valor dels Munts romans fan cap i cua en el noticiari de 1973. El 17 de febrer, es feia ressó de la compra per 10 milions de pessetes de dues finques declarades al seu dia d'interès històric-artístic (és a dir la dels Bermejo i la de la pirotècnica Inglada) per tal que “en ellas se seguiran las excavaciones iniciadas hace tiempo para conocer a una de las grandes villas romanas de los siglos II y III de nuestra era; l'adquirent era la Dirección de Bellas Artes. Al 15 de desembre s'especifica que d'acord amb el darrer Consejo de Ministros “las ruínas romanas de “Els Munts” han sido adquiridas por el Patrimonio Artístico Nacional. Con dicha medida la labor investigadora saldrá muy beneficiada al no tener ningún impedimento en su labor iniciada ya en 1967”. Reconeixem els primers fruits de l'etapa de Manuel Berges com a alt funcionari de l'arqueòleg director del Museu Arqueològic de Tarragona; prou mereixedor del carrer que porta el seu nom en els accessos a la Vil·la.

La segona quinzena de febrer, altre cop el fronterer Gaià motiva noticiari per la mortaldat de peixos causada por la contaminació de les nombroses aigües residuals que s'hi aboquen.

Les actuacions de l'Ajuntament: clavegueres i llar d'infants

Ja hem bestret al fil de la narració cronològica per anar tancant i lligant un mateix afer, que l'abril de 1973 tenim un nou pou i dues hostesses. Setmanes abans, a finals de març, des del breu a Penedès anunciava que “el paso subteraneo de peatones, en la carretera, es el primer trabajo que el Ayuntamiento va a resolver”. Carta al reis, sabent-ne el desenllaç. També tornava, en la mateixa nota, la problemàtica del pas a nivell de la via; els dos obstacles que “dividen la población y desconectan el crecimiento urbanístico de la villa”, que com sabem sí que acabarà tenint pas soterrat de RENFE entre andanes i un molt llarg i convex pont elevat, obra de la Diputació.

El dijous 19 de juliol de 1973 morien en accident de tràfic al terme, per la colisió amb un camió i dos autocars les tres persones del turisme de l'alemanya Wiesbaden.

A principis de maig, és actualitat i reflex municipal, l'aprovació per la Dirección General de Obras Hidráulicas del pla de sanejament de la vila; amb una dotació de 20 milions de pessetes. A principis d'agost, anuncia *el noticiario de Vida de la comarca de Penedès* que l'obra és a punt de subhasta; a finals del mes, se'ns fa saber que acaba de publicar-se l'anunci d'aquesta subhasta d'obra pública, amb el següent calendari: el 26 de setembre obertura de les proposicions i durant un any execució de les obres.

Acabada la temporada amb la corresponent IV Setmana del Turisme que incorpora ball de bastons, majorets i Miss –“galardón que recayó en una francesita de 19 años”– i amb el retorn d’universitaris a l’Alberg, fins a 60 participants en la “primera convivencia de ambos sexos y procedentes de distintos puntos de la geografía patria”.

A principis d’octubre des de *Penedès* –portanveu del CIT /Luzymar– es reclama com a imprescindible un servei de vigilància de nit per a la futura temporada; demanda per a la qual “es de esperar que el Ayuntamiento ponga cartas en tal sentido”. La causa és prou explicitada: “al proliferar la vida nocturna, con discotecas, clubs y “boites” y aumentar el índice de ruidos de motocicletas y turismos”. Restava plantejat el conflicte de difícil pacte resolutiu entre els que busquen tranquil·litat i el qui necessiten lúdica activitat...

Novembre duia la nova del projecte de Llars d’Infants, iniciativa de l’altre emprenador del carrer de Mar, amb Joan Pijuan d’alcalde el regidor de cultura Francesc Blanc, el meu pare inspirador, empenyia l’obra de la primera llar d’infants pública a Altafulla (adossada a les Teresa Manero, avui magatzem de la biblioteca i per impuls del seu fill). Reproduïm el breu al *Penedès* de 3 de novembre. “Por unanimidad, el Pleno municipal acordó la creación de una guardería infantil, tipo parvulario, para niños comprendidos entre tres i seis años. En pocos días las inscripciones suman la cuarentena”.

La Festa Major de Sant Martí d’aquell novembre de 1973 figurava al noticiari del primer de desembre, lloant-la perquè “ha supuesto una revitalización de los festejos populares y folklóricos. La nueva orientación, basada en sugerencias e ideas de los miembros de distintos secciones organizativas, ha sido del todo favorable”.

Efectivament, l’Alcalde Pijuan ens convocà tots els joves; m’hi vaig implicar a plena dedicació, ja que el curs universitari no va començar fins el gener de 1974 per obra del famós *calendario académico Juliano* (del ministre de Carrero Blanco, l’integrista Julio Rodríguez Martínez) que per cert, com a examinant que treballava simultàniament a l’empresa familiar prou que defensava. Vaig encarregar el dibuix del programa al Joan Anton Balcells, i mercès al president de la provincial Espasa van tornar les curses de ciclisme a Baix a Mar. Despistats del ram de flors per a la pubilla, vam assaltar ca Pilot i dels seus jardins en vam garbellar un d’esponerós i fruit de l’aventura nocturna. Llavors, encara entrenava el juvenil del futbol que havíem assolit la primera victòria com forasters al camp del Sant Pere i Sant Pau. També havíem fundat el club esportiu de la Delegació Universitària de Tarragona, presidit pel professor d’història contemporània sr. Luis Navarro, i la cooperativa de llibres Fic. Calia ser ciutadà d’empenta...

Aquell Sant Martí de 1973 havien nascut els Castellars d’Altafulla. No figuren com a protagonistes de la penedesenca *Vida Comarcal* fins el 9 de març

de l'any següent en una mena de breu crida: “Els Castellers d'Altafulla”, una trentena de joves en espera de ser apoyados por gente mayor, siguen entrenando diariamente en la plaza del Pou”.

Club Marítim d'ambició

La gran notícia d'aquell estiu de 1973 a l'Altafulla de Baix a Mar fou la col·locació de la primera pedra, el dimarts llavors només festamajorenc de l'Onze de setembre, del futur edifici social del Club Marítim. El constituïren “un grupo de veraneantes para practicar las modalidades de vela y motonáutica. Poseen un terreno de 4 mil metros cuadrados donde van a edificar un club social, en una primera fase, así como sala de juego, restaurante y parking de embarcaciones”. El que no s'hi deia era que representava, en aquell temps d'unitats monolítiques, una escissió del Club Nàutic ubicat en el perllongament de Botigues de mar cap al Fortí. Al primer *Penedès* de 1974 s'explica que “al fin fueron aprobados los estatutos del Club Marítimo, después de cinco meses de haberse iniciado las primeras actividades”.

S'APAGA ALTAFULLA A PENEDÈS

En contrast amb el gruix de notícies registrades fins ara, el 1974 altafullenc té una presència molt escarrassida. A mitjans de gener, atent a la recopilació de tradicions del Nadal a Altafulla editat per la parròquia –de qui no sabem res des de juliol de 1972– i per tant tampoc del procés per l'església de Baix a Mar.

Tot i la migradesa, al 16 de març, n'aportem dues. La primera, la del començament de les obres del clavegaram (“alcantarilado”, “saneamiento”); que ara s'espera acabin la primavera de 1975, no la tardor del mateix any. Tal i com hem fet en les recents intervencions d'aplicació d'inversions de l'Empresa Mixta d'Aigües i dels plans Zapatero, llavors també “se han empezado por el barrio marítimo y la segunda fase reacaerá en el casco antiguo”.

La segona, correspon a la quota del CIT, que ha celebrat assemblea extraordinària amb el punt acord estrella de “distribuir 10 mil folletos informativos de la villa, (en castellano, francés, inglés y alemán) con diversas fotografías en color de la villa y su playa y explicaciones de la situación, clima, bellezas arquitectónicas y naturales”

La darrera notícia que ha permès el present breu estudi de materials històrics encara bategant hem de situar-la el 10 d'agost, on l'omnipresent CIT anuncia les seves dades entre maig i la segona quinzena de juliol: “Los visitantes extranjeros han bajado en un 30 por ciento, respecto al año pasado. Los visitantes españoles se han incrementado en un 20 por ciento”. Els efec-

tes de la famosa crisi, per l'augment dels preus del petroli decida pels llavors emergents de l'OPEP, que sembla emmudir els fets noticiables altafullencs al setmanari oficial de la seva mai no oblidada capital dins el Penedès històric.

ANNEXOS

Com ja hem bestret, Tamarit fou glossat per Isidre Virgili, el 9 d'octubre de 1971; el castell d'Altafulla mereixé un article de Pere Anguera –en castellà, el 9 de setembre de 1972. Els reproduïm; circumstància que ens ha facilitat, fotocopiant implicadament cada full de *Panadés / Penedès* amb referències a Altafulla, el bibliotecari Joan Anton Fernández, del personal municipal vilafranquí destinat a la Torras i Bages de la Diputació de Barcelona.

TAMARIT

Tamarit, con su millonaria castilla de piedras humedecidas por la lluvia del Mediterráneo, es una de las paisajes más singulares de la Costa Dorada. Quizá en ningún instante, en toda esta virtud, algo según el color del cielo con que se cubre, se le falta de presentarla. Esta circunstancia viene motivada por el constante desarrollo turístico de su población, ya que solamente los domingos están encerrados en sus alrededores; el resto, bosques de pinos, que huelen a resina y esbelen, y la feraz cascada del río Gaià con sus aguas y plantaciones de avellanos. Su situación, a 5 kilómetros de Tarragona y a un millar de castillos cercanos de la N-340, convierten este paisaje en uno de las zonas turísticas de más provecho de la Costa Dorada.

El Tamarit medieval, con sus calles históricas, testimonio fehaciente de su pasado esplendor, es un verdadero oasis de paz y tranquilidad. Su castillo del siglo XI, reconstruido a principios de siglo por el arquitecto catalán don Sr. Doring, es una fortaleza inexpugnable que se eleva en la nitidez del azul Mediterráneo. Adolfo sobre Medinera se vive en sus caminos, tanto a su soberbia estampa, junto a sus gruesos muros... Sin embargo hay que lamentar que el interior de la sencilla construcción, por ser de propiedad privada, quede inaccesible al visitante. La iglesia románica del siglo XI, en cuyo pórtico preside San Vicente Ferrer, es una de las joyas arquitectónicas tarraconenses, ya que posee el pavimento de Tamarit. También, desafortunadamente, no puede ser objeto de visita.

No obstante de Tamarit, su perfil, embellece de azul marino y caliza, y sus lucubraciones alrededor, se quedan al alcance del visitante. Así todas las actividades, desde las visitas poblacionales del litoral empiezan a acudir en peregrinaje turistas y visitantes. Tamarit, encantador, idílico, siempre ha tenido una posición de su suelo o un rincón de su playa. Los que aman la paz y el reposo, el contacto con la naturaleza y la posesión de las piedras millonarias son sus anfitriones y más felices visitantes.

Isidre Virgili.

previsto de punto a medida,
para señores, caballeros o niños

La Florida

LUNA, 11-14.000.00.20

Calzados Juberri

Paseo Jaime I n.º 13

Teléfono 875.07.43

VILAFRANCA

Publicat a *Panadés*, del dissabte 9 d'octubre de 1971 (font fotocopiada)

9 septiembre 1972

COMARCA

Altafulla y su Castillo

La mar de Altafulla es llana y azul, pero la franja de arena se agota resacaída abandonando al terreno a las piedras y discos, a su vez, muy pronto, al cultivo. Desde toda la villa se divisa el mar; pero esto no tiene ninguna de sus casas o calles. Altafulla es una villa sobre una pequeña colina y sus calles son estrechas y tortuosas aunque a medida que se alejan del núcleo originario se ensanchan y vuelven rectas. En la cima, disminuido todo, la iglesia y el castillo. A su alrededor abundan las casas blancas, las fachadas rojas y los cincos típicos.

La iglesia era un edificio de escaso interés hasta hace pocos años, pero luego gracias a un viejo manuscrito descubierto por el párroco se hallaron las entradas de dos antiguas criptas, una de ellas excavada, y la otra en estado de excavación, donde se han hallado diversos fragmentos de cerámicas y de lápidas romanas. En la rectoría al párroco, don F. Cusiella, descubrió y excavó un bellísimo sarcófago con columnas romanas y del siglo XIII que según parece son los restos de una sinagoga. En este recinto, el «Forum», se realizan gran número de exposiciones y actos culturales.

El castillo, a pesar de su ruina y estilo, castillo palacio de los marqueses de Tamarit es de líneas bellas y ágil pero permanece cerrado a los y tanto para los extraños. El edificio tiene a por lo menos un exterior un gran recuerdo sentimental, su imagen fue hace años popularísima al ser ocasionalmente televisado en el popular y televisivo «Reino por un día» de la TVE. Gracias a este gran número de españoles o más bien de españoles conoció sus torresunas almenas, sus ventanales multiborneros y sus muros poderosamente cubiertos de hierbas. Este le convierte sin duda en uno de los primeros, por no decir en el primer castillo «camp» del país.

Pere Anguera

Publicat a *Penedès*, el 9 de setembre de 1972 (font fotocopiada)